ilu peale, kuhu ta loodab tuulutama minna, kui jälle natuke toibuma hakab; ja üks raske haige, kellel enam elulootust südames ei ole, unustab walud ja piinad, taewa rõemust ette maitsedes, mis luulemise wäel tema waimu silma ees nähtawalle tõusewad. Mida noorem, tugewam ja elawam meie waim on, seda selgemalt paistawad kõik luulemise kujud, mis meie hinges sünniwad.

Aga luulemise wägi wõib meile ka asju ettemaalida, mis meie ial ei ole näinud ega kuulnud, ja mis kogonist maapealses nähtawas ilmas leida ei ole. Sejugused walekujud, kui: sarwilised hobused, tiiwadega sikud, kaheninaga inimesed, sulgis kalad, neljajalgsed linnud, ehk puud, mis õunade asemel worstisi kaswatawad — on kõik üsna petused. Kes nõndasugusid luulemise walekujusi tõeks arwab, se petab iseennast wäga. Kes lapsepõlwel midagi imeliku ehk koledat lugu teise suust kuuleb, wõib seda hõlpsalt endale hirmutuseks sünnitada luulemise wäel, lialte, kui ta kartlik on. Sest kuuldud lugu astub seal, kui sündind juhtumine silma ette.

Looja tarkus on luulemise wäge meile seeks kinkinud, et meie waim ial mõteta ei pidand seisma, waid ka seal, kus meie tööta seisame, ehk sesugust näputööd walmistame, mis mõtlemist ei tarwita, endale kaunist arawiidet nõiks walmistada. Se, kes teiste kasuks head tööd toimetab, pidi Looja tahtmist mööda juba enne õnneliku rõemu tundma, kui



töö walmis saab. Aga et inimene Jumala armu andeid õigel kombel ei oska pruukida, sellepärast pruugib ta ka luulemise wäge sagedast endale kahjuks. Tema waewab ennast etteaegu wiletsuste kujudega, mis tulewal päiwil arwab tulema, ehk koormab ennast mööda läinud raske tundidega. Jah, ta sünnitab endale hirmu ja kartust niisugusest luulemise wale-kujudest, mis kogonist wõimalikud ei ole. Seie kohta tulewad kõik tühjad rahwa suus liikuwad lorid arwata, mis

**Tontidest, Kodukäijatest ja nähtawaist Waimudest**

räägitakse, keda ebausk siin ja seal awalikuks arwab saama. Nõnda arwatakse neid kartuse läbi sündinud walekujusi, kiriku ja matuse kohtade ligidal kõige rohkemast liikuma. Mitu ebausklikud rumalad ei usalda pimedas nimetud kohtadesse minna, ega üksi surnu juure jääda. Mõned ei tohi pimedas üksi toa ukse ette astuda, ehk wärisewad juba toas, kui nad midagi kogemata kolinad ööse kuulewad. Juhtuks neid kedagi wõerast ööse kogemata õnnetusel abiks kutsuma, nemad ei julgeks toast wälja minna. Üks ebausklik kartlik inimene, kes pimedas metsast läbi lähäb, saab mitukümmend korda puid ja muid kändusi wiirastuseks arwama, kellele tema luulemise wäel sarwed ja tulipõlewad silmad pähä loob. Sarwed olid käharad oksad, ja põlewad silmad pimedas hiilgaw mädanend puu.



Maa-rahwa Kasuline Kalender 1855, lk. 19